

mensch, hij baart het uit zijn ziel, hij maakt het naar zijn beeld.

Als het tenminste echt een boek is, en geen verzameling woorden op dor papier.

Een boek lezen is dus niet woorden lezen, noch zich laten meeslepen door een verhaal, maar het speuren naar de ziel en luisteren naar den harteklop van wat daar van binnen leeft.

Het allereerste keuringswerk gaat dus over de vraag van dood of leven.

Een boek als het onlangs verschenen (en in het Hollandsch vertaalde) werk van Rudolf Bartsch: *Lukas Rabesam, hoe twaalf moderne menschen God zochten*, en ook het oudere: *Jörn Uhl van Gustav Frenssen*, hooren bij de boeken, waarin het leven trilt. De Pleegzoon van Van Lennep is niet uit een ziel, maar uit een verstand (soms ook onverstandig) bestuurde pen geboren.

Het is maak-werk, Peek- en Kloppenburg-confectie. En dan, als hij in het boek het leven heeft ontdekt, moet de keurder, proever, het beoordeelen naar de wetten van de kunst en de moraal.

Gewoonlijk heeft een levend boek een zuiveren stijl, want de stijl is ziel, onmiddellijke schepping.

Wie in de opvoeding zich verplicht acht te rekenen met de kunst (en deze plicht is christenplicht), zal dus de voorkeur geven aan het zuiver kunstproduct. Werkelijke schoonheid is het algemeen-genade-licht, waardoor de mensch in zeker opzicht innerlijk wordt verlicht. Tegen leelijk-gestyleerde, fantastisch-onzuivere, ziekkundig-onwaarschichtige, boeken, moeten wij toornen, omdat wij christenen zijn.

Maar ons christenschap verplicht ons ook tot de keur naar de wetten der moraal.

Wanneer er geen zondebederf was, zou alle kunst per sé zedelijk zijn, omdat alle ware schoonheid is van God.

Maar waar is de pure schoonheid in dit „jammerdal“?

Er is ook een zwoele, perverse, schoonheid uit de diepte.

Niemand durft in de muzikale scheppingen van Wagner en Strausz het schoonheidsmerk ontkennen. En toch ademt de luisteraar somtijds in de atmosfeer van het pessimisme van decadente (ont-aarde) zielen.

Er is aan deze muziek ook het parfum van lagere zinnelijkheid.

Gelijk ook de mooie stijl van Couperus bedwelmend werkt door het parfum van ijdelheid en hartstocht.

De eerste eisch is daarom: de schoonheid moet een reine schoonheid zijn als van een lentezon in onbezwanterde lentelucht.

Maar ook naar den inhoud heeft de kritikus-opvoeder het letterkundig werk te wegen in de weegschaal der moraal.

Alleen de volstrekte naturalist kan zeggen (en dan is het nog enkel zeggen), dat de vorm en inhoud één zijn.

De „tachtigers“ op het eerste feest der nieuw ontdekte kunst zijn van deze leuze dronken (ja werkelijk dronken) geweest.

Ten deele is deze school weer door de koele werkelijkheid ontwaakt, men geeft weer toe, dat in de kunst, althans in de letterkunde, de inhoud eigen waarde heeft.

Maar daarmee zijn wij er nog niet.

Want vooreerst blijft het een vraag, of de moraal van den kunstenaar iets anders is dan die van de maatschappelijke, door de wet beschermde, zede.

En ten tweede is er de uitvlucht, dat de door de maatschappij veroordeelde zede, door den kunstenaar wordt aanvaard als „geheiligd“ door de kunst.

Op dien grond (?) hebben de moderne kunstenaars zelfs „De Hel“ van Barbusse in bescherming genomen tegen de verontwaardiging van het publiek en de aanklacht van den officier van justitie.

De christen-opvoeder keurt dus den inhoud van het boek, geheel afgedacht van den kunstvorm, en naar het recht der voor hem geldende, positief van God geordende, moraal.

Maar dan komt een moeilijkheid.

Twee moeilijkheden.

Keurt ge een boek af, alleen om het feit, dat b.v. de naam des Heeren wordt misbruikt, of ijdele gesprekken worden gevoerd, of flauwe, looze, „tafereelen“ worden „beschreven“?

Dan moet gij uit uw kring bannen het grootste deel van de boeken, die dusver in uw kring als onschuldige ontspanningslectuur werden geduld.

Schrap dan Oltmans, Van Lennep, in ieder geval de meeste modernen. Louis Couperus voorop.

Veroordeelt ge een boek omdat de inhoud niet verenigbaar is met de stellige waarheid van de Schrift?

Geef dan ook aan Selma Lagerlöf in uw boekenkast geen plaats.

Er zijn er onder ons, die, om de enkele reden, dat een letterkundig werk niet positief christelijk is, of zelfs in enkele opzichten door van het christendom afwijkende dingen hindert, niet in den ban doen.

Men breke over de mannen van dit ruimere standpunt niet dadelijk den vonnis-staf.

Er zij eerbied voor conscientie-vrijheid.

Maar, gelijk wij in het begin betoogden, de keur

van het boek moet niet gaan over de enkele zinnen, zelfs niet in hoofdzaak over de z.g. „tafereelen“, maar over den geest en de ziel van het levende boek.

Een boek kan volkomen zuiver en zedelijk zijn, insover het door geen enkel aanstootelijk woord, of gewaagde passage, wordt „ontsiert“, en toch kan juist dat boek het meest gevaarlijk zijn om de ziel, die achter het woordomhulsel ademt.

Het fatalistisch „Eline Vere“ kan van dit boeken-soort misschien het voorbeeld zijn.

Maar dan verder.

De ziel van het boek wordt door den opvoeder in contact gebracht met de ziel van een mensch.

Nu komt het aan op de uiterst fijne beoordeeling, of dit bepaalde boek schadelijk, althans gevaarlijk, is voor dien bepaalden mensch.

Hier zijn allerlei toestanden en verhoudingen mogelijk, die niet onder streng omschreven regelen kunnen worden gebracht, en dus nopen elk geval afzonderlijk te beschouwen, in ieder geval de toepassing niet te zeer afhankelijk te stellen van een zeker systeem.

Eénzelfde boek kan voor de ééne ziel onschuldig, voor de andere ziel verderfelijk zijn.

Een op zichzelf geoorloofd boek kan op zekeren tijd en in zekeren kring in aanmerking komen voor den boycot.

Er zijn immers omstandigheden, dat het drinken van een onnoozel glaasje wijn voor iemand, zelfs voor een heel gezelschap, zondig wordt.

Maar daarom zijn er wel enkele meer algemeene beginsellijnen te trekken, waarnaar de opvoeder zijn methode richten kan.

Daar is b.v. de onderscheiding tusschen groene en rijpere jeugd.

De kwestie van de puberteit (overgangseleeftijd).

De kinderziel is een afzonderlijke ziel, die in een eigensoortige wereld leeft.

Voor al wanneer zij overgroeit naar de grootemenschelijke wereld is zij voor ontwrichtingen en ont-aardingen vatbaar.

Zij deint bijna hulpeloos mee als een lichte kano, die in een stroomversnelling raakt, of als een zeilschip, dat uit de effen riviermonding opeens wordt opgetild door de golven der „volle zee“.

Tegenover deze half-wassen jeugd is in den laatsten tijd, door de onbezonnenheid der opvoeders, het zwaarst gezondigd.

Ontalijke jeugd-zielen zijn door de onwaakzaamheid der „wakkers“ in den modernen stroom verdronken, nog eer zij water hadden gezien.

Hier moet de reformatie der opvoeding beginnen, en is bezinning plicht.

B. W.

Naschrift. C. B. te A. Uw bibliotheek, waarvan ge mij catalogus zendt, heeft mijn bewondering opgewekt. Door den omvang. Het is mij onbegrijpelijk, hoe ge met betrekkelijk geringe middelen, zulk een leger hebt verzameld. Maar ook de keur, die ge aangelegd hebt, is voorbeeldig. Wellicht kan ik in mijn artikelenreeks, als ik aan de praktische wenken toe ben, van uw arbeid gebruik maken.

J. D. te Y. Dank voor uw belangrijke eigenlevensbeschrijving ten opzichte van de literatuur. Gij geeft mij goed materiaal tot onderzoek.

B. W.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN.

De organisatie van de Dutch Reformed.

De Dutch Reformed komt onder gewone omstandigheden eenmaal des jaars in Generale Synode te zamen. Zij wordt daartoe opgeroepen door den Voorzitter van de laatst gehouden Synode, die aan den avond van den dag waarop zij voor het eerst samenkomt, voorgaat bij de bediening des Woords. Zoo preekte o.a. Rev. Peter Moerdijk, D. D., die de Synode van 1917 te zamen riep, aan den avond van den eersten dag harer vergaderingen op Woensdag 31 Mei over de woorden: Totdat ik in Gods heiligdommen inging, en op hun einde merkte, Ps. 73:17. Dezen zomer hield de Synode haar honderdveertiende gewone zitting. Ik bedoel daarmee dat de Dutch Reformed haar 114de Synode hield. Om misverstand te voorkomen wil ik opmerken dat ik mij bij de mededeeling van de organisatie dezer kerk zal onthouden van kritische opmerkingen. Om mij nu eens te houden bij eene bepaalde Synode, opdat men leere kennen hoe de gang van zaken is bij deze hoogste kerkelijke vergadering, volg ik het kort verslag van die welke in Mei 1917 gehouden werd in de Reformed Church te Asbury Park, N. J. Haar zitting ving aan op Woensdag 31 Mei; haar laatste zitting werd gehouden op den daaropvolgenden Woensdag, 6 Juni. Aan haar gingen vooraf de vergaderingen van de vier particuliere Synodes, waaronder weer acht-en-dertig Classes ressorteeren. De Particuliere Synodes vergaderen door den regel éénmaal des jaars, en wel in het begin van Mei. De Classes vergaderen gewoonlijk tweemaal 's jaars; in September of October valt door den regel de najaarsvergadering; in Maart, doch meestal in April, de voorjaarsvergadering. Het Moderamen der Generale Synode

wordt samengesteld uit een President, met een vice-President, uit twee tijdelijke scriba's, terwijl een ander der leden wordt aangewezen voor de pers. Deze laatste functionaris wordt voor den duur van een geheel jaar aangewezen. De Synode van 1917 koos tot haar President Rev. J. P. Searle, D.D., de voorzitter van de Faculteit van het Theologisch Seminarie te New Brunswick. De voorzitter van het comité voor de correspondentie en „Religious Exercises“ biedt daarop het programma der Synode aan, wat wij het „Agendum“ noemen, zooveel als een rapport uitgebracht omtrent de werkzaamheden van eene Commissie die samengesteld is uit het zooveel genoemde comité en den President van de voorlaatste Synode. Deze Commissie stelt ook voor de „werkwijze“ die door de Synode zal worden gevolgd om op de meest voordeelige wijze den Synodalen tijd te benutten. Zij doet derhalve het werk dat bij ons vooral door de Synodale Kerk wordt verricht. Zoo'n Commissie wordt telkens weer voor een jaar benoemd ter voorbereiding van de volgende Synode.

Een zeer gelukkig verschijnsel voor de Dutch Reformed is, dat het rapport, dat een overzicht biedt van den stand van zaken, gemeenlijk toename van het tal der leden, der kerken en der predikanten aanwijst, welk verschijnsel, zooals licht valt te vermoeden, gepaard gaat met een gestadigen groei aan bezittingen enz. enz. Uit het rapport, uitgebracht op de Synode van 1917, bleek, dat de Dutch Reformed teekenen geeft van sterken groei. Dit gaf zooveel redenen tot dank, dat de Synode zich verenigde, na het uitgebrachte rapport, in gemeenschappelijk gezang, gebed en dankzegging. Nadat een rapport was uitgebracht, waarin de namen werden genoemd der in den loop van dat jaar gestorven Dienaren des Woords, ging wederom een der leden voor in een „appropriate“ gebed. De lezing van dit rapport werd door de Synode staande aangehoord. Iedere Synode heeft natuurlijk haar bijzondere punten van meer of minder belang. Zoo kwam in '17 de vertaling der kerkorde ter sprake. En moge nu al in de meeste kerken het Engelsch de taal zijn en meer en meer worden, waarin dient te worden gepreekt en waarin ook de verslagen van de Synode worden gegeven, toch verloor de Synode niet uit het oog dat in vele kerken nog in het Nederlandsch wordt gepreekt en daarom heeft zij zorg gedragen, nog wel op de Synode van '17, toen er door het chauvinisme, ontstaan tengevolge van het deelnemen van Amerika aan den wereldoorlog, een actie werd gevoerd tegen het preeken in eenige vreemde taal, zelfs ook in het Nederlandsch, dat haar „Constitution“, wij zouden zeggen, haar kerkorde, in het „Hollandsch“ werd vertaald en wel met de nadere stipulatie, dat zoude worden benoemd eene Commissie, bestaande uit leden, die met die taal goed op de hoogte waren en haar spraken, om de vertaling der kerkorde die aan de Synode werd aangeboden, nauwkeurig na te gaan. Onder de leden der Commissie merkte ik nog op een oude kennis uit mijn studententijd. Op bovengenoemde Synode rapporteerde ook eene Commissie inzake de samenstelling van een „gezagboek“. Omtrent het door deze Commissie samengestelde boek werd door de Synode besloten, nadat het was aangenomen, dat dezelfde commissie ook zorg zou dragen voor de uitgave daarvan, indien mogelijk in overleg en samenwerking met de Commissie die zorgt voor de uitgaven die geschieden vanwege de Dutch Reformed. Uit de acta harer handelingen merken wij dat ook deze kerk, waarin het „Neerlands bloed“ nog stroomt, de gewoonte heeft om zich tot de Overheid te richten met hare wenschen, al zijn die ook niet van zuiver kerkelijken aard. Had ik niet voorgenomen mij van kritiek te onthouden, ik zou aan het feit dat de Synode van Asbury Park, N. J., besloot zich te wenden tot den President der Vereenigde Staten en de beide Kamers (houses of Congress) met het oog op den „tegenwoordigen oorlog“ ter verkrijging van een verbod om sterke dranken te fabrieken en te verkoopen, een waarschuwing willen ontleenen voor die Kerk om zich toch heftig op hare kerkelijke vergaderingen streng te bepalen bij kerkelijke aangelegenheden, opdat de van God gestelde grenzen niet worden uitgewischt. Op de Generale Synode van '17 werd te Asbury ook een rapport uitgebracht door een Synodale Commissie voor Onthouding en naar aanleiding daarvan werd eene resolutie aangenomen, inhoudende het genoemde verzoek, dat als een rekwest, geteekend door den voorzitter en den vasten scriba, zou worden gezonden aan den President der U. S. en de genoemde lichamen.

In hetzelfde jaar 1917 werd door de Synode eene Commissie benoemd, die haar hulp zou bieden, desgevraagd, bij de plechtige herdenking van de Hervorming in de plaatselijke kerken der Reformed. Verder werd toen besloten, nadat het rapport was uitgebracht van eene Commissie, die tot taak had om eene gemeenschappelijke viering van de Hervorming voor te bereiden met de „Reformed Church in the United States“, dat te doen te Akron, Ohio, Philadelphia en New-York.

Ook voor de emeriteering harer dienaren wil deze Kerk goede zorg dragen. De classes stelden aan de Synode voor pogingen te doen om te komen tot de vorming van een kapitaal van minstens \$ 1.000.000